

ALUMNIEUWSBRIEF

ALUMNI ONDERWIJSKUNDE GRONINGEN

NR. 6 JULI 2012

INHOUDSOPGAVE

[klik op een hoofdstuk om direct naar het hoofdstuk te gaan](#)

1	Van de voorzitter	1
2	Nieuws uit en activiteiten van de alumnivereniging	2
2.1	Notulen ALV 2012	2
3.	De decentrale alumnidag van AVOG op 25 mei 2012	4
3.1	Te gast bij TU Delft, faculteit Lucht en Ruimtevaart Chris Koster	4
3.2	Met z'n allen kijken naar een 'echte' F16! Robert Smeenk	5
4.	Verhalen over en interviews met alumni	7
4.1	Het dubbelinterview Evert Vos en Ilona Slot	7
4.2	Na de studie gaat een wereld voor je open! Een alumnus in het buitenland Lilianne Hercules	10
5.	Nieuws van de faculteit	13
5.1	Faits divers uit de wereld van Onderwijskunde en GION Prof. Dr. Roel Bosker	13
5.2	Scripties-titels van afgestuurde onderwijskunde studenten	14

Beste Alumnus.

Hierbij onze eerste nieuwsbrief in 2012. Met daarin o.a. uitgebreid aandacht voor ons eerste AVOG bedrijfsbezoek aan de TU Delft afdeling Lucht- en Ruimtevaart van 25 mei jl.

Het idee om de alumnidag 2012 decentraal te houden bleek een groot succes. Naast de vele alumnileden van de AVOG waren ook leden van de studentenvereniging ODIUM aanwezig.

We kregen schitterende presentaties over het onderwijsprogramma en de werkwijze van het Problem Based Learning Centre van de TU Delft. We bezochten ook de gigantische hallen waar vliegtuigen en satellieten worden ontworpen.

Gekoppeld aan het bedrijfsbezoek was ook de Algemene Ledenvergadering (ALV) van onze vereniging een onderdeel van het programma. Speciale aandacht bij de Algemene Ledenvergadering was er voor het vertrek van Marcel Kruize. De vergadering bedankte Marcel voor zijn bijdrage in de afgelopen jaren. De vergadering ging unaniem akkoord met benoeming van Willeke Steursma in het bestuur van de AVOG. Het complete verslag van deze eerste decentrale ALV is in deze nieuwsbrief opgenomen.

In deze nieuwsbrief uiteraard uitgebreide verhalen over en interviews met alumni.

Nieuws vanuit de faculteit komt zoals altijd van Prof. Dr. Roel Bosker.

Als bestuur zijn we o.a. In de komende maanden druk bezig om de alumni dag 2013 voor te bereiden. Tips en ideeën hieromtrent zijn uiteraard van harte welkom.

Deze nieuwsbrief ontvangt u zowel digitaal als in een papieren versie. Een en ander is nodig om onze administratieve bestanden aan elkaar te koppelen en om deze volledig actueel te krijgen. Daarom nogmaals het verzoek om, indien u dat nog niet hebt gedaan, het machtigingsformulier ingevuld aan ons te retourneren.

Tenslotte wens ik u veel leesplezier,

Namens het bestuur,
Met vr.gr.,

Roelof Nijenbanning (vz)

2.1 Notulen 25 mei 2012 ALV AVOG

Plaats: TU Delft, faculteit Lucht- en Ruimtevaarttechniek

Tijd: 11.00 uur – 11.30 uur

Aanwezig: Maartje van den Bogaard (penningmeester), Roelof Nijenbanning (voorzitter), Pauline Bakker (secretaris), Robert Smeenk (lid), Willeke Steursma (lid), Carla Rink (lid), Roel Zwiers, Chris Koster.

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen welkom.

2. Mededelingen en ingekomen stukken

Geen

3. Notulen ALV 2011

Een wijziging: Maartje van de Bogaard moet worden Maartje van den Bogaard.
Vervolgens worden de notulen vastgesteld

4. Jaarverslag 2011 AVOG

In het jaar 2011 is het bestuur 5 keer bijeen geweest.

Met de nieuwe bestuurlijke samenstelling is gestart bij de ALV in mei 2011.

Een succesvolle ALV met interessante thema's en sprekers.

In 2011 is ook de eerste digitale nieuwsbrief verschenen en is de gehele ledenadministratie geautomatiseerd.

In 2011 hebben we 2 keer het alumniplatformoverleg bijgewoond. Dit overleg staat in het teken van de gezamenlijke alumnidag, die in het kader van het lustrum in 2014 georganiseerd wordt.

In 2011 heeft het bestuur op verzoek van de leden de alumnidag 2012 voorbereid. In samenwerking met de TU Delft en alumnileden die daar werkzaam zijn is een interessant programma gemaakt. Naast inhoudelijke kennis over projectmatigwerken zijn ook rondleidingen in het programma opgenomen.

5. Financieel verslag

Opmerkingen vooraf.

- Gezien vanaf 2012 elk jaar een ALV gehouden wordt, zal het financieel jaarverslag een heel kalenderjaar bevatten.

- Een lid van de kascommissie heeft het financieel verslag goedgekeurd. Het andere lid van de kascommissie heeft niet geantwoord op het verzoek van de penningmeester. Er wordt daarom ook gezocht naar een nieuw lid voor de kascommissie.

De penningmeester licht het financieel verslag toe. Ondanks dat maar een lid van de kascommissie het financieel verslag heeft goedgekeurd, wordt het financieel verslag na toelichten van de penningmeester door alle aanwezigen van de ALV goedgekeurd.

6. Begroting

Begroting wordt zonder opmerkingen goed gekeurd.

7. WVTTK

- Marcel Kruize heeft aangegeven uit het bestuur te stappen. Hij wordt bedankt voor zijn inzet voor de alumnivereniging. Willeke Steursma zal zijn positie innemen.
- Chris Koster zal een stukje schrijven over de Alumnidag.
- De linkedIn groep heeft inmiddels 250 leden.
- Er is een URL naar de AVOG via RUG: avogroningen.nl

8. Rondvraag Sluiting

De voorzitter sluit om 11.25 de vergadering en bedankt iedereen voor zijn aanwezigheid

Bestuur AVOG (vlnr): Willeke Steursma, Carla Rink, Maartje van den Bogaard, Pauline Bakker, Roelof Nijebanning, Robert Smeenk. Op de foto ontbreekt Kelly Steiger.

3.1 Te gast bij TU Delft, faculteit Lucht en Ruimtevaart.

Allang met pensioen en dan op vrijdagochtend, 25 mei jl., vroeg uit de veren om een alumnidag in Delft bij te wonen. En dat, terwijl het nota bene de eerste keer is dat ik mijn neus laat zien bij een ALV. Niet, dat ik vergaderschuw ben, maar ik heb in mijn arbeidzaam leven al zoveel vergaderingen meegemaakt, dat alleen de 'worst' van een mogelijk interessant middagprogramma mij doet besluiten om dan ook maar de gehele dag mee te nemen. En daar heb ik achteraf beslist geen spijt van gehad.

Het eerste en dus formele gedeelte van de dag wordt kundig en zakelijk -zoals onderwijskundigen betaamt- afgehandeld. Daarna wordt er gelegenheid gegeven om elkaar wat beter te leren kennen, we moeten tenslotte nog een hele middag met elkaar optrekken.

Bij de persoonlijke ontboezemingen blijkt maar weer eens welk een veelzijdige opleiding Onderwijskunde eigenlijk is. Je kunt er vele kanten mee op, zelfs de meest onverwachte. Wie verwacht er nu IT-ers en techneuten met zo'n achtergrond in dit gezelschap. De lunch is dus niet alleen smakelijk, maar ook nog eens gezellig gekruid met een grote verscheidenheid aan persoonlijke verhalen. Jammer, dat de organisatrice van dit festijn, Maartje van den Bogaard, daarna helaas om gezondheidsredenen verstek moet laten gaan. Via dit schrijven kan ik haar in ieder geval laten weten: "goed gedaan, meisie!".

Na de voortreffelijke lunch ga ik er eens even goed voor zitten. Laat het nu maar gebeuren. Voor dit middagprogramma ben ik tenslotte gekomen.

Dhr. ir. Aldert Kamp, TU Delft Management Support, neemt het woord. Zijn presentatie doet bij mij oude tijden herleven. Ineens voel ik een prettige tinteling, een déjà-vu gevoel, weer in de collegebanken te zitten bij een aansprekend college. En achterover leunen is er voor mij al helemaal niet meer bij. Integendeel, ik moet op het puntje van mijn stoel gaan zitten om alle informatie in mij op te nemen. Laat ik eerlijk zijn, daar slaag ik maar zeer ten dele in.

Mevr. dr. ir. Gillian Saunders, TU Delft Aerospace Structures, neemt daarna het 'stokje' over. Zij brengt het enthousiasme en de 'drive' van de heer Kamp ook moeiteloos op ons over.

Ik heb heel wat leerplannen gezien in mijn leven en er zelf ook moeten schrijven, maar wat zij beiden die middag presenteren is met een geweldige theoretische en technische precisie in elkaar gestoken. De presentaties van beide experts klinken als een klok en iedere vraag van onze kant wordt helder en uitvoerig beantwoord. Begrijpelijk, dat hun toehoorders gretig van de gelegenheid gebruik maken. Maar zoals hierboven geschreven, wil ik thuis alles aan de hand van hun hand-outs nog eens doordenken. Het ziet er allemaal zo gelikt en perfect uit, dat ik het daarom nog eens rustig met een kritische blik wil gaan bekijken. Vooral ook omdat ik weet, dat 'project-oriented learning and teaching' zo z'n voordelen kan hebben, maar zeker ook z'n nadelen. Hier lijken op het eerste gezicht de nadelen goed te worden afgedekt door controle- en voortgangprocedures.

Na hun lezingen mogen we een kijkje gaan nemen in het faculteitsgebouw. Wat door de inleiders is betoogd schijnt hier meteen bewaarheid te worden. Waar zie je op de vrijdagmiddag voor het Pinksterweekend nog volle lokalen met groepen hardwerkende gemotiveerde studenten, die ook nog tijd voor onze vragen willen vrijmaken.

Onze groepsgenoot, dhr. Roel Zwieters, ook al een oudgediende, geeft duidelijk uiting aan zijn bewondering voor dit fenomeen.

Met een bezoek aan laboratorium en museum besluiten we ons rondgang. Geweldig om tussen de vliegtuig- en satellietonderdelen door te lopen. We mogen er zelfs fotograferen, tijd dus voor enige groepsfoto's. In de studentenbar nemen we afscheid van Gillian, die onze hele middag tot een ware ontdekkingsreis heeft gemaakt. Een dag dus om niet snel te vergeten!

Chris Koster.

3.2 Met z'n allen kijken naar een 'echte' F16!

Op vrijdag 25 mei jl was de jaarlijkse ALV van de AVOG. Voor het eerst in de geschiedenis van de AVOG heeft deze ALV niet in Groningen, maar elders in het land plaatsgevonden. De nieuwe opzet van de jaarlijkse ALV is, om in de tussenjaren, als er geen ALUMNIDAG in Groningen wordt georganiseerd, elders in het land bij een Alumni te gaan kijken. Waar vervolgens de ALV wordt gehouden en we een kijkje in de keuken kunnen nemen. Dit jaar gingen we naar de Technische Universiteit Delft (TU Delft).

De notulen van de vergadering kunnen jullie in deze nieuwsbrief lezen. Na de vergadering hebben we genoten van een heerlijke lunch. Vervolgens kregen we een presentatie van Aldert Kamp (Director of Education Aerospace Engineering) en Gillian Saunders (Ass. Professor), van de faculteit Lucht en Ruimtevaart.

Het onderwijs aan de Faculteit Lucht en Ruimtevaart is opgezet volgens de Problem Based Learning (PBL) methode. Er is ons uitgelegd hoe dit inhoudelijk en organisatorisch te werk gaat binnen deze organisatie. Volgens de PBL methode wordt er gewerkt aan real-life projecten. Dit houdt in dat studenten in groepen werken aan 'echte' projecten voor daadwerkelijke bestaande organisaties. In het gehele curriculum werken studenten aan 5 verschillende projecten. Binnen elk project ligt de nadruk op een bepaalde fase van het ontwerpproces, dat een beginnend beroepsbeoefenaar moet beheersen. Afsluitend in het curriculum wordt er gewerkt aan een laatste synthese project, de 'meesterproeve'. Hierin komt het gehele ontwerpproces aan bod.

Gillian Saunders heeft ons uitgelegd wat de verschillende projecten zijn en hoe deze didactisch zijn opgebouwd. Denk hierbij aan het ontwerpen en bouwen van een vleugel, die daadwerkelijk moet kunnen vliegen. In een ander project analyseren studenten een test van een vliegtuig, waarover zij een wetenschappelijk artikel schrijven. De projecten worden als een competitie aangeboden voor de studentgroepen, waarbij de winnaar van het project wordt beloond met bijvoorbeeld een taart.

Na het inspirerende verhaal van Aldert en Gillian kregen we een rondleiding. We hebben het onderwijsgebouw en de projectruimtes bekeken. Opvallend waren de studenten die nog op vrijdagmiddag om 16.00 uur in grote getale aanwezig waren.. Dat gaf ons de gelegenheid om met hen te spreken. Zo kregen we te horen dat er zojuist gebeld was met een vliegtuigbouwer om informatie in te winnen voor een specifieke opdracht. Na deze interessante rondleiding zijn we richting

de vliegtuighangar gegaan. Hier stond een zeer indrukwekkende collectie van verschillende onderdelen van vlieg- en ruimtevaarttuigen, zoals cockpits en vleugels. Daarnaast hebben we een testmodel van de satelliet ENVISAT, een F16 en een helikopter gezien. Studenten gebruiken de collectie om een goed beeld te krijgen van deze ontwerpen.

Afsluitend was er een gezellige borrel in de Faculteitsbar. Al met al een geslaagde dag, met een afwisselend en inspirerend programma.

Robert Smeenk, Bestuurslid AVOG

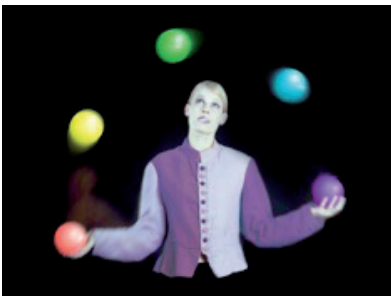
Deelnemers Alumnidag 2012

4.1 Het dubbelinterview

Deze editie een dubbelinterview met Evert Vos (Directielid van CPS onderwijsontwikkeling en advies) en Ilona Slot (Onderwijskundige Politieacademie).

Kunnen jullie je werk in een beeldspraak typeren?

Ilona Slot (IS): Om even een beeld te geven van mijn functie, denk dan aan een jongleur. Bij tijd en wijle lijkt het alsof ik in een circus werk gezien de drukte van de werkzaamheden en diversiteit aan mensen met wie ik in het bedrijf werk. De jongleur is meestal niet de hoofdact van het circus, maar geeft samenhang tussen acts en houdt verschillende voorwerpen draaiende in de lucht en dat is precies waar ik me mee bezig houd, namelijk het verbinden en ondersteunen van veel verschillend onderwijs en verschillende mensen om zo met elkaar een goed draaiend programma aan te bieden.

Evert Vos (EV): Dat van die vele ballen die je in de lucht moet houden, dat herken ik wel. Ik zie m'n werk eerder als een directeur van een kleine professionele voetbalploeg. Je zorgt er samen met de trainer, de verzorgers, de materiaalmensen en veel anderen voor dat je ploeg het in de eredivisie goed doet.

Hoe ben je in Groningen terecht gekomen voor de studie Onderwijskunde?

IS: Voor mij was de keuze om naar Groningen te gaan studeren heel eenvoudig, want het was dichtbij. Hoewel dit voor sommigen juist een reden zou kunnen zijn er niet te gaan studeren, vond ik het erg makkelijk. Ik kon eerst thuis blijven wonen om aan het studeren te wennen en vervolgens lekker op kamers in de stad.

EV: Ook voor mij was Groningen een logische keuze. Van platteland naar “stad” en wat ook wel meewoog was dat een paar klasgenoten, waaronder mijn vriendin, in Groningen gingen studeren.

Wat had je voor ogen toen je destijds koos voor de studie Onderwijskunde? Had je een beeld van het werk dat je wilde gaan doen, was het een keuze puur uit interesse, of iets daartussen?

IS: De studie Onderwijskunde was niet gelijk wat ik voor ogen had... Ik wilde eigenlijk graag Pedagogiek gaan studeren en met kinderen werken, maar toen eenmaal het eerste studiejaar begonnen was en we een inleiding op de verschillende richtingen van de studie kregen bedacht ik me dat ik geen zin had om mijn hele carrière met problemen van anderen bezig te zijn. Onderwijskunde bood de uitkomst! Toen ik er achter kwam dat Pedagogiek toch niet “mijn ding” was, ben ik mij gaan oriënteren op de andere mogelijkheden binnen de Pedagogische wetenschappen. Het onderwijs trok mij, omdat ik ten eerste het zelf leuk vond om te leren maar ook geïnteresseerd was in hoe mensen leren en het

effect van leren in mensen hun levens. Wat ik uiteindelijk met mijn studie zou willen doen, wist ik niet en dat ik het werk zou doen wat ik nu doe, had ik al helemaal niet gedacht!

EV: Voor mij was het van het begin af Onderwijskunde. Op de middelbare school heb ik lang getwijfeld over mijn studiekeuze. Uiteindelijk leek het onderwijs me erg leuk, maar het vak van leraar leek me nou niet het meest boeiende. Om toch op de één of andere manier te werken aan de verbetering van het onderwijs leek mij de Onderwijskunde-studie een goede basis.

Wat zijn beslissende ervaringen of keuzes geweest voor je in de opleiding Onderwijskunde?

IS: De meest beslissende keuze tijdens mijn studie was om me zo breed mogelijk op te leiden, dus ik koos de specialisatie Onderwijsbegeleiding, volgde extra vakken op het gebied van Onderwijsrecht en heb voor mijn scriptie een kwantitatief onderzoek gedaan binnen de faculteit Wiskunde en Natuurwetenschappen van de RijksUniversiteit Groningen.

EV: Tijdens mijn studiejaren heb ik verschillende baantjes gehad. Twee daarvan bij de vakgroep Onderwijskunde en ééntje bij het toenmalige RION (het onderzoeksinstituut). Ik heb daar heel veel van geleerd, maar ook dat ik beslist niet op de universiteit wilde blijven. Ik had verder nog het genoeg om deel te nemen aan een werkgroep onder leiding van toenmalig gasthoogleraar Jos van Kemenade. Hij gaf ons veel inzicht in het onderwijsbeleid en dat heb ik later bij mijn werk in grote landelijke projecten goed kunnen gebruiken.

Wat is de leukste herinnering uit je studietijd (in de faculteit of in de kroeg)?

IS: Ah... Leuke herinneringen te over! Studeren (lees zonnen) in het Noorderplantsoen, de studiereis naar Gent en ook Groningen stad biedt een student alles wat ie nodig heeft.

EV: Ik woonde aan de Westerkade, als het ware tussen mijn twee favoriete plekken. De vakgroep Onderwijskunde zat toen aan de Westerhaven en onze stamkroeg (Havenzicht) zat aan de Lage der A. Wat wil je nog meer.

Hoe ben je na de studie Onderwijskunde in je eerste baan terecht gekomen en wat hield je werk in? Ben je daar nog steeds werkzaam, of heb je inmiddels diverse banen gehad?

IS: Na mijn afstuderen wist ik eigenlijk nog steeds niet goed waar ik wilde gaan werken, dus besloot om nog door te studeren en ondertussen me op de arbeidsmarkt te oriënteren. Ik heb een uitstapje gemaakt van de Faculteit Gedrags- en maatschappijwetenschappen naar de Faculteit Letteren om daar de Master Applied Linguistics te gaan volgen. In die tijd werkte mijn vader als docent op de Politieacademie in Drachten en hij vroeg of ik een dagje wilde komen kijken in zijn lessen. Tijdens dat bezoek ontmoette ik de P&O medewerkster en zij vertelde dat op de concernlocatie in Apeldoorn onderwijskundigen werkten en dat als ik het leuk zou vinden zij wel een meeloopdag kon organiseren. Zo gezegd, zo gedaan! Aan het einde van die meeloopdag vertelde de onderwijskundige dat ze aan het werven waren en dat ik wel mee zou kunnen doen in de procedure. Dat heb ik gedaan en ben aangenomen nu 5 jaar geleden.

EV: Mijn eerste werkervaring had ik, zoals gezegd bij Onderwijskunde. Na m'n studie riep het Ministerie van Defensie mij op en mocht ik verder werkervaring opdoen als onderwijskundige bij de Koninklijke Landmacht. Toen (in 1981) was dat nog de grootste beroeps-opleider van Nederland. In het begin van de jaren 80 was het niet altijd makkelijk om een baan te vinden, dus ik was ontzettend blij dat ik na mijn diensttijd aan de slag kon bij CPS. Daar ben ik nog steeds werkzaam en ik zou te veel tijd nodig hebben om je vertellen welke verschillende klussen, projecten en functies ik in de afgelopen jaren allemaal heb gedaan en gehad.

In hoeverre doe je (nog) echt onderwijskundig werk? Zijn er dingen uit de opleiding die je nog regelmatig gebruikt? Wat doe je dan precies?

IS: Ik werk dus nog steeds op de Politieacademie en met heel veel plezier. Mijn werkzaamheden zijn zeer divers; het ontwikkelen van politieonderwijs in samenwerking met mensen uit de politiepraktijk, begeleiden van docenten/leerprocesbegeleiders, trainen van coaches, adviseren van managers, schrijven van beleid op het gebied van vooral professionalisering en kwaliteit, lesgeven in didactiek aan partners in het buitenland en dan denk ik dat ik misschien nog wel wat dingen ben vergeten. Wat ik voornamelijk nog gebruik uit mijn studie zijn de kennis van de leertheorieën en ontwerpen van onderwijs (Richting didactisch vormgeven), maar het meeste heb ik geleerd van ervaring! Geen studie kon mij precies voorbereiden op de breedte en zwaarte van het vak welke ik nu beoefen; het gaat om onderwijs met maatschappelijke impact zoals verhoor, zeden, mensenhandel en andere, het gaat om mensen met hun verschillende persoonlijkheden en leervermogen. Ik werk nu meer vanuit mijn hart dan vanuit mijn hoofd, maar is hart om raad verlegen dan komt mijn kennis gelukkig om de hoek kijken.

EV: In mijn eerste periode bij CPS werkte ik in verschillende landelijke projecten. Die projecten voerden we toen in opdracht van OCW uit met de andere LPC. De invoering van de Basisvorming en het VMBO bijvoorbeeld, waar ik in de projectleiding zat. Meer en meer ben ik betrokken geraakt bij de interne coördinatie van CPS werk en kwam ik een jaar of tien geleden in de directie. CPS heeft zich, net als alle andere instellingen in de onderwijs-ondersteuning, ontwikkeld tot een commercieel werkende organisatie. Geen commerciële organisatie, maar wel opererend in een vrije markt. Mee leiding geven aan die transformatie is toepassen van alles wat ik over verandarkunde ooit geleerd heb.

Heb je dromen voor de toekomst? Hebben die nog een relatie met de Onderwijskunde?

IS: Waar ik uiteindelijk mijn carrière mee zou willen afsluiten is mijn eigen school (basis- of middelbaaronderwijs). Het is heel wat anders dan het werk wat ik nu doe, maar daar liggen mijn ambities... Leidinggeven aan onderwijsprofessionals, visie maken/uitdragen op onderwijs en jonge mensen een basis bieden om op door te bouwen.

EV: In de onderwijssector is altijd beweging, verandering. Dus voor mij ook altijd nog ruim voldoende uitdaging. Wat ik wel zie is dat het onderwijs zich steeds meer oriënteert op de keten, op de aansluiting op de verschillende contexten waaruit 'lerenden' komen. De school in contact met ouders, jeugdzorg, bedrijfsleven etc. Nog genoeg te doen.

4.2 Na de studie gaat een wereld voor je open! Een alumnus in het buitenland.

Een maandje geleden ontving ik een vraag om een stukje voor de alumninieuwsbrief te schrijven. Dat vind ik wel een eer ... Het zou moeten gaan over 'hoe ik erbij kom om naar Suriname te vertrekken' (waar ik nu al bijna vier jaren werkzaam ben), welk traject ik daarvoor heb afgelegd en wat ik nu doe.

Bij deze 'mijn buitenlandverhaal'.

'Al heel jong had ik de gedachte dat ik 'geen standaard leven' wilde. Ik zag mezelf gewoon niet als iemand die met man en kinderen in een nieuwbouwhuis woonde in Nederland. Misschien vooral dat laatste ... Ik wilde op zijn minst wat van de wereld zien. Tijdens de studie greep ik dan ook de kans toen het mogelijk was om een groot keuzevak 'Adult education in Europe' in Frankrijk (in Montpelier) te volgen, met studenten van verschillende nationaliteiten. Mijn Frans is er dan wel niet veel beter op geworden, omdat alles in het Engels was, mijn 'gevoel voor avontuur' was aangewakkerd. Het leek me wel wat om gelijk na de studie weer naar het buitenland te gaan.

Via Arubaanse vrienden die we in Groningen hadden leren kennen, werden we enthousiast gemaakt om 'de plas over te steken' en in het Caraïbische gebied mooi werk te verrichten. Het is een beetje een 'wij-verhaal', aangezien mijn toenmalige vriend en huidige man net zo 'in' is voor buitenlandavonturen als ik. Al tijdens mijn studie Onderwijskunde solliciteerde ik naar een baan op Aruba als docent Onderwijskunde aan het 'Instituto Pedagógico Arubano', een soort Pabo. Vervolgens hoorde ik een jaar lang niets. Ik werkte inmiddels al in Nederland bij een training- en adviesbureau. Na een jaar kwam alsnog een oproep voor een sollicitatiegesprek en ik werd aangenomen. In het onderwijs op Aruba was en is nog veel te doen. Dat is echt de uitdaging en het leuke van in een Caribisch land te wonen: je kunt heerlijk pionieren en je mag werken in de breedte en de diepte. Ik had verschillende rollen en taken. Naast docent (activerende didactiek, toetsconstructie, persoonlijke vorming), was ik mentor, stagebegeleider, werkte ik mee aan het ontwikkelen van stagebeleid (en het overleggen met schoolbesturen en schoolleiders) en gaf ik nascholingscursussen aan primair en secundair onderwijs. Ik werd wel een beetje in het diepe gegooid, maar het hebben van meerdere 'rollen' beviel me uitstekend. De collegialiteit was heel groot en het 'samen creëren' leverde veel op. Verder bood het werken in het onderwijs (wat we beiden deden en doen) ons veel ruimte om een paar mooie landen in de omgeving te zien, Zuid-Amerika en het Caraïbisch gebied is immers prachtig om te reizen!

Het contract van drie jaren, besloten we met een jaar te verlengen. In dat jaar kreeg ik een mail van het Universitair Medisch Centrum met de vraag 'of ik al terug was'. Er was vraag naar een onderwijskundige om mee te werken aan de medisch specialistische vervolgopleidingen. Via het trainings- en adviesbureau waar ik in mijn eerste baan werkte, was ik al eerder gedetacheerd bij het UMCG (toen nog AZG) en het leek me wel wat om me weer te verdiepen in deze sector. Ooit kreeg ik een mooi advies van een oud-collega: zij raadde me aan om de eerste tien werkzame jaren vooral veel verschillende werkervaring op te doen. 'Je kunt altijd nog lang ergens blijven werken, het is goed om vanuit

die verschillende ervaringen te kijken wat je echt wilt'. Dat advies is me eigenlijk altijd bijgebleven. Vanuit Nederland besloten we dat het goed was om eens een ander continent te bezoeken in de vakantie, Afrika. We wilden graag eens ervaren hoe het was om in een township vrijwilligerswerk te doen. We waren nog net geen dertig en konden nog mee doen aan het jongerenprogramma van Commundo¹. De confrontatie met deze totaal andere wereld in Zuid-Afrika, had grote invloed op ons, vooral het verschil tussen arm en rijk was hier heel zichtbaar en voelbaar. We werkten mee voor een stichting, het South African Education and Environment Project². Het was geweldig om een 'naschools programma' voor een aantal jongeren uit het township te mogen organiseren, waardoor zij (en ook wij) de kans kregen om 'hun land te leren kennen' in alle schoonheid en met alle mogelijkheden. Dat betekende dat we bijvoorbeeld naar een Botanische tuin gingen, naar Boulders Beach om pinguïns te zien of naar Robben Island, waar we allen meer leerden over de apartheid en Nelson Mandela. We wisselden gedurende deze trips en ook tijdens de naschoolse sessies in het township veel met elkaar uit, wat onze dromen zijn, wat we willen van het leven, wat we hebben meegemaakt. Het was een behoorlijke confronterende ervaring, de luxe waar we in Nederland zo aan gewend zijn en dan de harde realiteit waar veel jongeren (en kinderen, volwassenen, ouderen) mee te maken hebben. Deze reis heeft me echt tot denken aangezet en ik droom van een wereld waarin een ieder kansen krijgt zich te ontplooien.

In Nederland hebben we een heerlijke en leerzame tijd gehad, de twee-en-een-half jaar dat we 'terug' waren. Het was tegelijkertijd wel weer flink wennen voor ons, al is Nederland natuurlijk een heerlijk land waar alles goed geregeld is. Blijkbaar zat (of zit) het tropenleven en het 'avontuur' teveel in ons bloed, ... Een oud-collega van Aruba tipte me dat er een plaats in Suriname beschikbaar kwam die 'op mijn lijf' is geschreven. In eerste instantie besloot ik er niet gelijk heel veel werk van te maken (we hadden net een zoon gekregen, een huis gekocht, ...). Maar goed, ik besloot toch een sollicitatiebrief te schrijven naar de Vlaamse Vereniging van Ontwikkelingssamenwerking en technische Bijstand³ in Brussel.

In 2008 stonden de verhuiswagens weer klaar ... bestemming Paramaribo, in de functie van coördinator Professionalisering voor het Programma Effectievere Scholen Suriname (PROGRESS). Ik kan mijn 'ei' hier helemaal in kwijt. PROGRESS is een samenwerkingsverband met het ministerie van onderwijs alhier en we werken daarom veel samen met beleidsadviseurs, schoolbesturen, inspecteurs, schoolbegeleiders, niet-gouvernementele organisaties (NGO's), pedagogische instituten en UNICEF. We werken op meerdere gebieden en zijn voornamelijk gericht op capaciteitsopbouw in het onderwijsveld. Een mogelijkheid om structureel en duurzaam aan deze capaciteitsopbouw te werken, is het oprichten van een Centrum voor Nascholing. Doordat er in Suriname geen structurele nascholing bekend is, besloten we de werkwijze te volgen van 'een pad ontstaat door er op te lopen', wat zoveel inhoudt als we gaan vast van start met (landelijke) trainingen en gaan gaandeweg beleid maken en zorgen voor de nodige omkadering. Dit bleek een effectieve werkwijze: het landelijke meerjaren-traject 'leerling-gericht en kindvriendelijk onderwijs', dat Progress in samenwerking met UNICEF realiseert, heeft voor bewustwording van het nut van trainingen en begeleiding (coaching op de

---

¹ www.commundo.nl

² www.saep.org

³ www.vvob.be

werkplek) gezorgd. De scholen zijn allereerst getraind en begeleid in het achterliggende concept van de 'onderwijsvernieuwingen'; we werken vanuit de 'Appreciative Inquiry' (van David Cooperrider) gedachte. Dit is het werken vanuit 'waardering, zoeken naar kansen en mogelijkheden'. 'Waar je je aandacht op richt, dat groeit'. We richten ons op processen die al lopen: op 'good practices'. Dus: 'Wat werkt nu al goed en wat is nodig om nog meer te kunnen realiseren in het onderwijs? Dat geeft immers veel meer energie en stimulans dan vragen naar 'mankementen' en 'dingen die niet lopen'. Het gehele traject bestaat uit vier trainingen: Ik geloof in jou! , Krachtige Leeromgeving, Activerende Didactiek en Onze school leert!

Ook in Suriname is het werken op verschillende niveaus (strategisch, tactisch en uitvoerend) een uitdaging. Dan weer mag je richting helpen geven aan beleid voor nascholing, dan weer kun je meedenken met inspectie over 'het ontwikkelen van kwaliteitsstandaarden voor scholen' (nu in het kader van certificering leerling-gerichte en kindvriendelijke scholen) en dan weer mag je zelf workshops ontwikkelen en verzorgen.

Goed, het is waarschijnlijk niet de bedoeling dat ik nu nog vele kantjes volschrijf over de werkzaamheden in Suriname, al zijn we (en is het ministerie) met zeer mooie processen bezig.

Suriname is overigens veel in het nieuws de afgelopen tijd. Er gebeurt veel: de amnestiewet, de politieke situatie, de reshuffling van ministers, ... sommige mensen vragen me wat 'we nog moeten in zo'n land' en 'of we niet beter terug kunnen komen'. Werken in de ontwikkelingssamenwerking houdt vaak in dat je in landen werkt, waar de politiek niet zo stabiel of zuiver is. We werken in landen in Afrika, Zuid-Amerika en in Azië.

Het is juist belangrijk om het werk te blijven verzetten om zodoende een bijdrage te kunnen leveren aan de capaciteitsopbouw van de bevolking. Dit werk geeft enorm veel voldoening! Overigens is het zinnetje dat ik ooit dacht (en opschreef) 'Ik wil geen standaard leven' een nogal 'negatieve zin', omdat het aangeeft wat ik niet wil ... Ik zou er nu van maken 'Ik wil de wereld als werkplek!'. Het is echt heel verrijkend om met mensen van andere culturen en religies in aanraking te komen en om bijvoorbeeld meer te weten over andere 'geneeswijzen' dan de traditionele (zoals Ayurveda, uit India overgewaaid door de Hindoestanen die hier wonen). Voor ons mag het 'buitenlandavontuur' best weer een vervolg krijgen, ... En ja, het 'huisje-boompje-beestje-bestaan', dat is er ook in het buitenland van gekomen!

Lilianne Hercules

lilianne.hercules@progress-sr.org
liliannehercules@gmail.com

5.1 **Faits divers uit de wereld van**

Onderwijskunde en GION – Gronings Instituut voor Onderzoek van Onderwijs

Door Roel Bosker

De opleidingen

We zaten even midden in de evaluatieparadox, die in essentie luidt: “iedereen weet hoe belangrijk evalueren is, maar liever niet evalueren als het om onszelf gaat.” Wel, het is op zijn minst toch altijd weer spannend. De opleidingen pedagogische wetenschappen, onderwijskunde en de academische opleiding leraar basisonderwijs hebben de afgelopen maanden een commissie van wijzen op bezoek gehad om kritisch naar onze opleidingsprogramma’s te kijken. De directe rapportage - aan het eind van het bezoek vindt er een presentatie met de hoofbevindingen plaats - was in alle drie de gevallen positief. De academische PABO werd als een mooi en beloftevol initiatief gezien. Gelukkig denken de vwo-leerlingen er ook zo over: ook dit jaar zullen zo’n 75 van hen aan deze opleiding beginnen. Het sterke punt van de studie onderwijskunde vond men de verbinding tussen het onderzoek en de onderzoekers bij het GION met de masteropleiding. Wel werd de vraag opgeworpen of we onze studenten niet wat meer oriëntatie op de arbeidsmarkt zouden moeten bieden, en die handschoen gaan we direct komend jaar al oppakken. Hopelijk met medewerking van onze alumni.

Overigens is er stevig wat druk vanuit het Haagse op de universiteiten gekomen. Er zijn nu prestatieafspraken die onder meer inhouden dat de studierendementen omhoog moeten, dat minder studenten van studie switchen, en dat er meer mogelijkheden tot excellentie moeten worden gerealiseerd.

Onderzoek

Het afgelopen half jaar rondten maar liefst drie promovendi hun promotie-onderzoek met een mooi proefschrift af. Catalina Lomos onderzocht professionele gemeenschappen van docenten op scholen voor voortgezet onderwijs. Ondanks dat we weten uit internationaal onderzoek dat dergelijke gemeenschappen de kwaliteit van het onderwijs gunstig beïnvloeden, blijken ze op Nederlandse scholen maar mogelijk tot stand te komen. Ridwan Maulana richtte zich op docent-leerlingrelaties in de eerste leerjaren van zowel Indonesische als Nederlandse scholen voor voortgezet onderwijs, en die blijken in beide landen een samenhang te vertonen met de motivatieontwikkeling van de leerlingen. En Annemieke Jacobse ontwikkelde een programma om leerlingen op basisscholen te leren hun eigen leren beter te monitoren en te reguleren. Deze metacognitieve vaardigheden zijn met name handig bij het doorgronden van complexe redactiesommen.

Onderzoek en ontwikkeling

Een trend die onomkeerbaar lijkt te zijn ingezet in deze jaren, betreft Research & Development. Meer en meer groeien verzorgingsinstellingen als de landelijke pedagogische centra, de schoolbegeleiding maar ook Cito enerzijds en onderzoeksinstituten als het GION naar elkaar toe in een poging kennisontwikkeling en implementatie van nieuwe inzichten meer op elkaar te betrekken. Zo werken de schoolbegeleidingsdiensten CEDIN en Markant, en het Cito en het GION samen in een groot project waarin zo’n 90 basisscholen een professionaliseringstraject in het kader van opbrengstge-

richt werken wordt aangeboden, en waarbij vervolgens wordt onderzocht welke kenmerken van dat programma effectief zijn. En in een ander R&D project wordt nagegaan hoe digitale ondersteuning van formatieve assessment bij rekenen doeltreffend kan worden ingezet. De resultaten worden met spanning tegemoet gezien.

5.2 Scriptie-titels van afgestudeerde Onderwijskunde studenten

Hart, Jasper 't	De opbrengst van de 'rugzak'. Een onderzoek naar de bijdrage van de leerlinggebonden financiering aan leerresultaten bij jongens met stoornissen. 2010.
Peters, Lenny Milou	Het verbeteren van de actieve woordenschatontwikkeling van kleuters. Onderzoek naar de effectiviteit van een digitaal voorleesprogramma met verwerkingsopdrachten op de actiever woordenschat prestaties van kleuters. 2010.
Soer, Karin; Heida, Vimke	Beter rekenen met digitale prentenboeken. Een onderzoek naar number sense bij jonge kinderen in het basisonderwijs. 2010.
Andringa-Verbree, Wendel	Zelfregulerend lezen: de moeite waard om te leren? Bovenbouwleerkrachten aan het woord over leren leren aan kinderen. 2011.
Ankersmit, Y.	Meer academici voor de klas. Relatie tussen motieven en studievoortgang bij studenten aan de Academische opleiding tot leraar basisonderwijs. 2011.
Bakker, Rianne	Houd ze bij de les! Een kwantitatief onderzoek naar de relatie tussen de evolutie van docent-leerling interactie en motivatie van brugklassers. 2011.
Balk, Frank	Hulpaanwijzingen voor computerondersteund oplossen van toepassingsopgaven rekenen: in audio of tekst? 2012.

- Bergsma-Boschma, Margreeth   Leerbaarheid hoofdrekenen. Als tellen geen uitkomst biedt.
2011.
- Beumer, N.A.F.   Een kruiwagen vol omgeving. Onderzoek naar erfgoed-
project 'De Molenmuis' waarin cultureel erfgoed en taal-
onderwijs samenkomen.
2011.
- Blanksma, Karin   Hoogbegaafdheid. Alle vrijheid of liever begeleid.
Een onderzoek naar het verschil tussen een open en staps-
gewijze methode van opdrachten aanbieden aan hoog-
begaafde leerlingen.
2011.
- Boer, A. de   Zelfstandigheid in het Daltononderwijs: een onderzoek
naar het zelfstandig werken en zelfstandig leren van
Daltonleerlingen. Ontwikkeling van een instrument om
zelfstandig leren en onderwijsvormgeving in Daltononder-
wijs meetbaar te maken.
2011.
- Bruggen, Marius van   Menselijke stem of schriftelijke uitleg bij het leren
oplossen van toepassingsopgaven: een verkennende studie.
- Dooper, Sanne-Rikst   Onderzoek naar actieonderzoek. Leidt het uitvoeren van
actieonderzoek tot een onderzoekende houding bij de
deelnemers van het PDG traject?
2011.
- Eilers, Eline   Transitiemomenten: Overgang voorschoolse instelling
naar primair onderwijs. Een kwalitatief onderzoek naar
de factoren die de transitie van een voorschoolse instelling
naar het basisonderwijs beïnvloeden.
2011.
- Gijsbertsen, Stefan en Pigmans, Ineke   Klaar voor de start? Over uitval van vso leerlingen binnen
het mbo.
2011.
- Haan, Willemien   Dyslexiebeleid in het Voortgezet Onderwijs. Een nulme-
ting op het Augustinuscollege te Groningen.
2011.

- Hakkers, S. Topsport en onderwijs voor leerlingen in de leeftijd van 12 tot en met 14 jaar. Een onderzoek naar de invloed van sportstatus, schooltype en psychosociale factoren op schoolprestaties van leerlingen in Duitsland en Nederland. 2011.
- Hilbrands, Manon Eerst begrijpen, dan doen! De sleutel tot succesvol begrijpend lezen in groep 3. Een onderzoek naar het effect van een digitaal lesprogramma - met een gecombineerde inzet van digitale prentenboeken en oefeningen voor woordenschat en verhaalbegrip - op de prestaties van groep 3 leerlingen. 2011.
- Jansen, E. De papieren- en digitale Cito Taaltoets voor Kleuters. Een vergelijkend onderzoek naar de verschillen tussen de scores van leerlingen uit groep 2. 2011.
- Jansen-Tigchelaar, Mary Hakken in het zand, of is er meer aan de hand? Een literatuuronderzoek naar factoren die een rol spelen bij het voorkomen of bevorderen van weerstand bij betrokkenen tijdens veranderprocessen in het primair onderwijs. 2011.
- Klaassens, Madelon Mondelinge en Schriftelijke Feedback binnen het rekenonderwijs van de groepen 4 en 5 van het basisonderwijs. 2011.
- Korfker, Anneke Een kinderhoofd is gauw gevuld. Epistemologische zoektocht naar de verandering in kennisdenkbeelden in het onderwijs in de afgelopen decennia in het tijdschrift 'Jeugd in School en Wereld'. 2011.
- Kort, Marije Onderwijsprestaties van kinderen met een chronische ziekte. Een explorierend onderzoek naar de onderwijsprestaties van leerlingen met een hartaandoening. 2011.
- Kuiper, Vera Van Weblectures naar Warming-up lectures. De ontwikkeling van een instructiemethode met weblectures die aanzet tot actief leren aan de Rijksuniversiteit Groningen. 2011.

- Lageveen, Uilkje Valuable views in small voices. Early school learning in rural central Uganda.
2011.
- Meijerink, Ron Kwaliteitszorg en onderwijsopbrengsten. Een onderzoek naar de samenhang van (de ontwikkeling van) kwaliteitszorg met Cito-scores van basisscholen.
2011.
- Minne, A. van der Hoogbegaafde kinderen en hun sociaal-emotionele competentie.
2011.
- Naber, Renske Hoe vroeger, hoe beter. Een onderzoek naar de effecten van vroeg vreemdetalenonderwijs.
2011.
- Oude Oosterik, Jasmijn Leren werken met referentieniveaus. Een onderzoek naar de ontwikkeling van een procedure ter ondersteuning van het zelfstandig bepalen van doelen voor rekenen voor basisschoolteams.
2011.
- Renting, Nienke Begrijpend lezen vanuit de Vraag. Een onderzoek naar digitaal ondersteund begrijpend lezen in groep 7.
2012.
- Rienstra, Hieke Digitale prentenboekenprogramma's voorbereidend rekenen in de lespraktijk van groep 2. Een onderzoek naar begeleiding, implementatie en effecten.
2011.
- Rip, Andrea De motivatie achter de Studiekeuze voor Pedagogische Wetenschappen aan de Rijksuniversiteit Groningen
2011.
- Smit, Jaap; Vree, Linda Doorstroom in het Voortgezet Onderwijs.
2012.
- Talen, Trijnie Studenten met een gediagnosticeerde leerbeperking binnen het mbo: kansen en (on)mogelijkheden.
2011.

- Jansen-Tigchelaar, Mary
Hakken in het zand, of is er meer aan de hand?
Een literatuuronderzoek naar factoren die een rol spelen bij het voorkomen of bevorderen van weerstand bij betrokkenen tijdens veranderprocessen in het primair onderwijs.
2011.
- Walda, Maarten
Informeel leren. Effecten van autonomie, transformatieel leiderschap en leerbereidheid op het informeel leren van docenten in het middelbaar beroepsonderwijs.
2011.
- Werff, Anne van der
Videocasussen voor docenten in opleiding. Onderzoek naar het effect van de begeleiding van de docent bij het analyseren van een videocasus door een student op de prestaties van een student.
2011.
- Zijlstra, Rosa
Primary school Teachers towards Commitment. The role of primary school teachers and their training with respect to the problems of early school leaving in Uganda.
2011.

De Nieuwsbrief is een uitgave van de
Alumnivereniging Onderwijskunde Rijksuniversiteit Groningen (AVOG)

Redactie:

Bestuur AVOG

Roelof Nijenbanning

Pauline Bakker

Maartje van den Bogaard

Carla Rink

Robert Smeenk

Kelly Steiger

Willeke Steursma

E-mail: alumni.onderwijskunde@rug.nl

Website: www.avogroningen.nl